

บทความวิจัย

เรื่อง ราโชมอนและอุโมงค์ผาเมือง : ความเหมือนและความต่างบนเส้นทางเดียวกัน

โดย

นางสาว บุษรินทร์ เรืองอร่าม
รหัสนักศึกษา 05520558

เสนอ

อาจารย์ ดร. ภาสกร อินทุमार

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

ชื่องานวิจัย ราชมอนและอุโมงค์ผาเมือง : ความเหมือนและความต่างบนเส้นทางเดียวกัน
ผู้นำเสนอ นางสาวบุษรินทร์ เรืองอร่าม
อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้องานวิจัย อาจารย์ ดร. ภาสกร อินทุमार

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์เรื่องราชมอนเป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลต่างๆ อาทิ รางวัลโบสถ์น้ำเงิน (1951) และเป็นเรื่องราวที่อยู่เหนือกาลเวลา คือ แม้ว่าภาพยนตร์จะถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ในปี ค.ศ.1950 แต่เนื้อเรื่องยังเข้ากับปัจจุบันได้ดีผู้กำกับภาพยนตร์คืออาคิระ คูโรซาวา เล่าเรื่องด้วยวิธีการแปลกใหม่ นำเสนอเนื้อหาเชิงเปรียบเทียบและสัญลักษณ์ เมื่อพยานทั้งสี่คนต่างเอยถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับคดีข่มขืนและฆาตกรรมอย่างขัดแย้งกัน แต่ละคนพูดถึงตัวเองอย่างสูงส่ง คำตอบที่ถูกต้องไม่ปรากฏ สุดท้ายภาพยนตร์จบลงด้วยความคิดภาพสะท้อนของปรัชญามนุษยนิยม (humanism) คือ ความเชื่อมั่นศรัทธาในความเป็นมนุษย์

ในปีพ.ศ.2554 หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ได้นำเรื่องราชมอนมาสร้างเป็นภาพยนตร์ไทยในชื่อเรื่อง อุโมงค์ผาเมือง ตั้งใจสร้างขึ้นเป็นพุทธบูชาเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, อาคิระ คูโรซาวา และริวโนะสุเกะ อะคุตะงะวะ ผู้เขียนเรื่องสั้นเรื่องราชมอน โดยนำภาพยนตร์ราชมอนมาสร้างขึ้นในวิธีการเล่าเรื่องรูปแบบใหม่โดยใช้พระพุทธรูปและตัวละครพระเป็นแก่นเรื่อง

บทความนี้ผู้เขียนได้นำภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมาศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านเนื้อหาและรูปแบบวิธีการนำเสนอ ตัวละคร ฉาก องค์ประกอบต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นความเหมือนและความต่างระหว่างภาพยนตร์เรื่องราชมอนกับภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมือง

คำสำคัญ ราชมอน,อุโมงค์ผาเมือง,อาคิระ คูโรซาวา,หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล,ความเหมือนและความต่าง

ราโชมอนและอุโมงค์ผาเมือง : ความเหมือนและความต่างบนเส้นทางเดียวกัน

บุษรินทร์ เรื่องร่วม*

บทนำ

ราโชมอนเป็นภาพยนตร์ญี่ปุ่น สร้างในปี ค.ศ. 1950 คัดแปลงจากเรื่องสั้นราโชมอนและเรื่องสั้นในป่าละเมาะของริวโนสุเกะ อะคุตะงะวะ ราโชมอนเป็นผลงานชิ้นเอกเรื่องหนึ่งของคุโรซาวา แม้ราโชมอนไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ในประเทศญี่ปุ่น แต่เป็นภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลจากต่างประเทศมากมาย ได้แก่ Blue Ribbon Awards (1951) - Best Screenplay: (Akira Kurosawa and Shinobu Hashimoto) Mainichi Film Concours (1951) - Best Actress: (Machiko Kyō) Venice Film Festival (1951) - Golden Lion: (Akira Kurosawa) National Board of Review USA (1951) - Best Director: (Akira Kurosawa) and Best Foreign Film: Japan 24th Academy Awards, USA (1952) - Best Foreign Language Film (<http://en.wikipedia.org>)

ในปีพ.ศ.2554 หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ได้นำเรื่องราโชมอนมาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมืองและได้กล่าวถึงภาพยนตร์เรื่องนี้ไว้ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทางศีลธรรมสูง แก่นของเรื่องพูดถึงสังคมโดยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยตั้งใจว่าจะทำภาพยนตร์เรื่องนี้ให้เป็นพุทธบูชา เพื่อที่จะอุทิศส่วนกุศลให้กับอาคิระ คุโรซาวา และริวโนสุเกะ อะคุตะงะวะ ผู้เขียนเรื่องสั้นเรื่องราโชมอนและม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ผู้แปลเรื่องสั้นราโชมอน (<http://entertainment.hunsa.com>)

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงสนใจศึกษาว่า ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องที่สร้างมาจากต้นทางเดียวกันมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร โดยทำการศึกษาผ่านตัวบทของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ประกอบกับการศึกษาบทวิเคราะห์ที่มีผู้เขียนไว้ก่อนหน้านี้

---

* นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาคิระ คูโรซาวาและหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล

อาคิระ คูโรซาวาเกิดปี ค.ศ. 1910 เป็นคนโตเกียว เขาสนใจในวิชาประณีตศิลป์และภาพยนตร์อย่างยิ่ง เมื่ออายุได้ 17 ปี จึงเข้าเรียนวิชาเขียนภาพแบบฝรั่ง พร้อมกับเข้าร่วมสมาคมศิลปินฝ่ายซ้ายของญี่ปุ่น เมื่ออายุได้ 26 ปี ได้สมัครเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยผู้กำกับและใช้เวลาในงานนั้นถึง 17 ปีกว่าจะได้ทำภาพยนตร์เรื่องแรกออกมาเรื่อง Sanshiro Sugata ในปีค.ศ. 1943 แต่กว่าจะมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับก็เมื่อ 7 ปีให้หลัง หลังการสร้างภาพยนตร์ไปอีก 10 เรื่อง ในที่สุดภาพยนตร์เรื่องราโชมอน ในปี ค.ศ. 1950 ภาพยนตร์ลำดับที่ 12 ก็ได้รับรางวัลจากการประกวดภาพยนตร์ที่เวนิซ ในปี ค.ศ. 1951 จากการที่ได้รับการยกย่องจากต่างประเทศ กลายเป็นแรงผลักดันให้คนญี่ปุ่นหันมาให้ความสนใจและความสำคัญแก่คูโรซาวาอย่างจริงจัง รางวัลจากเวนิซมีส่วนช่วยให้คูโรซาวาก้าวขึ้นสู่ความยิ่งใหญ่และกลายเป็นจักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น

ภายหลังความสำเร็จของราโชมอน คูโรซาวาสร้างภาพยนตร์สำคัญๆอีกหลายเรื่อง เช่น Ikiru ค.ศ. 1925 Seven Samurai ค.ศ. 1954 Throne of Blood ค.ศ. 1961 แต่ในช่วงปลายทศวรรษ 1960 และต้นทศวรรษ 1970 คูโรซาวาก็หยุดสร้างภาพยนตร์ สร้างภาพยนตร์ออกมาน้อยเรื่อง จากปัญหาสุขภาพ ประกอบกับการขาดเงินทุนในการสร้างภาพยนตร์เรื่องใหม่ๆ งานของเขาเป็นการผสมผสานอย่างน่าทึ่งระหว่างตะวันตกกับตะวันออก ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา แต่ไม่ว่าจะได้ชมภาพยนตร์ยุคไหนของคูโรซาวา เราต่างมีโอกาสเข้าใจชีวิตอย่างเท่าเทียมกันทั้งสิ้น แต่ภาพยนตร์ช่วงหลังที่ผลิตออกมานั้นล้วนเป็นภาพยนตร์ที่ยิ่งใหญ่ เช่น ในค.ศ. 1975 ภาพยนตร์เรื่อง Derzu Uzala ทำให้เขาได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากสถาบันเพื่อศิลปะและวิทยาศาสตร์ภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา ในทศวรรษที่ 1980 ในวัย 70 ปี คูโรซาวากลายเป็น จักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น ด้วยการนำเสนอภาพยนตร์เรื่องยิ่งใหญ่สองเรื่องคือ Kagemusha ค.ศ. 1980 และ Ran ค.ศ. 1985 นักวิจารณ์จำนวนมากถือว่าผลงานสองชิ้นนี้ คูโรซาวาเปรียบประหนึ่ง พระผู้เป็นเจ้า นั่งดูพฤติกรรมมนุษย์ที่คืนรูปรุนทราย จากมุมมองของเบื้องบน

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 งานของคูโรซาวาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เขาได้สร้างภาพยนตร์อีกหลายแนว ตั้งแต่ฆาตกรรมไปจนถึงดราม่าย้อนยุค 2-3 ปี คูโรซาวาได้ต้อนรับจากผู้ชมชาวตะวันตก หน้าใหม่ในวงกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับแหล่งเงินทุนจากฝั่งยุโรปและอเมริกา ที่ยินดีสนับสนุนมากกว่านายทุนชาติเดียวกัน ในปี ค.ศ.1990 เขาได้รับรางวัลออสการ์เกียรติยศและหลังจากเสียชีวิตไปในปีค.ศ.1993 เขาได้รับการยกย่องให้เป็น “ชาวเอเชียแห่งศตวรรษ (Asian of the Century)” สาขาศิลปะ วรรณคดีและวัฒนธรรมซึ่งจัดโดยนิตยสาร AsianWeek

หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล เกิดเมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2499 เป็นผู้กำกับละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์และละครเวทีที่มีผลงานโดดเด่นแปลกใหม่และมีเอกลักษณ์ เสน่ห์ของงานละครทำให้หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุลคลุกคลีอยู่ในแวดวงศิลปะการละครนับตั้งแต่อายุ 19 ปี

จนถึงปัจจุบัน ผลงานทุกเรื่องล้วนมีคุณภาพ โดยให้ภาพยนตร์เป็นกระจกส่องคนดู ให้เรียนรู้บทเรียนจากตัวละครเหล่านั้น เพื่อให้ทั้งความบันเทิงและให้ความบันเทิงทางปัญญา โดยเชื่อว่าแท้ที่จริงแล้วต้นกำเนิดของการละครแท้ มิใช่เพื่อความบันเทิง หากเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ เป็นการสอนให้มนุษย์เข้าใจชีวิตและทำความดี โดยมีต้นกำเนิดมาจากในวัด ในงานบวงสรวงเทพเจ้าของกรีก ผู้ที่มาดูละครมีจุดหมายเพื่อชำระล้างดวงวิญญาณ จะได้เกรงกลัวชะตาต่อบาป การทำงานไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ ต้องสะท้อนถึงสิ่งที่ดีงาม ศิลธรรม จริยธรรม ตลอดจนความอ่อนแอ กิเลสของมนุษย์ เพื่อเน้นคุณค่าทางศิลปะและคุณค่าทางจริยธรรม

ผลงานกำกับภาพยนตร์ทุกเรื่องของหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ล้วนเป็นภาพยนตร์คุณภาพและสร้างความแปลกใหม่ให้แก่วงการบันเทิงไทยและได้รับรางวัลมากมาย อาทิ เพลิงพิศาจ (2527), ช่างมันฉันไม่แคร์ (2529), ฉันทูชายณะยะ (2530), นางนวล (2530), เพ็ญใจไว้ให้กันสักหน่อย(2532), ความรักไม่มีชื่อ (2533), มหัทศจรีย์แห่งรัก (2538) อันดากับฟ้าใส (2540) และในปี 2554 หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ได้นำเรื่องราวโศกอนกลับมาสร้างใหม่ในรูปแบบฉบับภาษาไทยในชื่อเรื่องว่า อุโมงค์ผาเมืองโดยกล่าวไว้ว่า ศิลปะการแสดงไม่ใช่เป็นแค่การแสดง ที่เป็นการสื่อสารแก่ภายนอก แต่ต้องสะท้อนมาจากจิตวิญญาณด้านในของผู้แสดง ที่ต้องเข้าถึงความเป็นชีวิตของตัวละครนั้นๆ เป็นการสอนให้รู้จักโลกและชีวิต ให้เราได้เห็นเนื้อแท้ของมนุษย์ ทั้งความดีงามและกิเลสด้านใน เสนอให้เห็นสุข เห็นทุกข์ เห็นอารมณ์หลากหลายอันซับซ้อนของมนุษย์ เหมือนเป็นการสอนสั่งธรรมสอนการเรียนรู้ชีวิตให้กับผู้แสดงและผู้ชมไปในตัว

(<http://entertainment.hunsa.com/detail.php?id=32766>)

ลักษณะร่วมของ อากิระ คูโรซาวา กับหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล

คูโรซาวาถูกกล่าวหาว่า เป็นคนที่พิถีพิถันกับรายละเอียดและเครื่องแต่งกายต่างๆ มากจนเกินไป โดยทำอะไรต่ออะไรขึ้นมามากมายเพื่อให้เหมือนของจริงเท่านั้น ings ที่กล้องอาจจะมองไปไม่เห็น คุณภาพของฉากมีอิทธิพลของคุณภาพการแสดงของนักแสดง หากแปลนบ้านและการออกแบบห้องมีความเหมาะสม นักแสดงก็จะเคลื่อนไหวไปมาอย่างเป็นธรรมชาติ ด้วยเหตุผลนี้ทำให้คูโรซาวาทำฉากแบบของจริงขึ้นมา แม้จะทำให้ไม่สะดวกในการถ่ายทำ แต่ก็เอื้อความรู้สึกเสมือนจริงให้นักแสดงได้ดี

หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่มีชื่อเสียงในเรื่องความละเอียดละไมในการสร้างสรรค์ผลงาน งานแต่ละชิ้นที่ผ่านมือหม่อมม่น้อยจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน ด้วยการทำงานอย่างประณีต ละเอียด พิถีพิถันทุกขั้นตอน ทำให้แต่ฉากที่ออกมาสู่สายตาผู้ชมนั้นงดงามและให้รายละเอียดเล็กๆน้อยๆได้ดี ทั้งฉาก เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เป็นต้น

ราโชมอนและอุโมงค์ผาเมือง

ภาพยนตร์เรื่องราโชมอนเปิดฉากมาที่ประตูลาโชมอน ชุ่มประตูลขนาดใหญ่ที่สุกอรอน มีฝนตกหนัก พระกับคนตัดฟืนนั่งหลบฝนอยู่ คนตัดฟืนได้แสดงความประหลาดใจต่อเหตุการณ์ที่เขาได้ไปพบเห็นมากับพระ ต่อมาชายปริศนาผู้ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นในเหตุการณ์นี้แต่อย่างใด ก็วิ่งเข้ามาหลบฝนที่ประตูลาโชมอนเช่นกัน ผู้กำกับใช้วิธีการดำเนินเรื่องด้วยเทคนิคการเสนอภาพย้อนหลัง โดยให้ตัวละครได้เล่าเรื่องราวของตนเองทีละตัวในศาลตำรวจอย่างกระซิบ ใช้ตัวละครพระอธิบายลักษณะทางสังคมในขณะนั้น ว่ามีทั้งสงคราม แผ่นดินไหว และพายุ อหิภิกขุ ทูพิษภัย โรคห่า มีแต่ภัยพิบัติปีแล้วปีเล่า ทั้งยังมีพวกโจรเข้ามาโจมตีทุกวัน คนมากมายถูกฆ่าตาย แต่ไม่เคยได้ยินเรื่องใดน่าที่สยดสยองเช่นเรื่องนี้มาก่อน พระเริ่มเสียดสีศรัทธาในจิตใจมนุษย์ คนตัดฟืนเริ่มเล่าเรื่องเหตุการณ์ฆาตกรรมให้ชายปริศนาฟัง ว่าเขาเข้าไปในป่าพบศพของชาмуไรเป็นคนแรก จึงไปแจ้งเจ้าพนักงาน ต่อมาถูกเรียกไปเป็นพยาน และยืนยันว่าไม่พบดาบในที่เกิดเหตุ ส่วนพระได้พบสองฝั้วเมียบอกเกิดคดีฆาตกรรม โจรทาโจมารูให้การกับศาลว่าเป็นคนฆ่าชาмуไร เมียบอกให้การกับศาลว่าเป็นคนฆ่าชาмуไร ส่วนชาмуไรให้การผ่านคนทรงว่าเป็นคนฆ่าตัวตายเอง ทุกคนต่างให้การกันไปคนละทิศคนละทาง คนตัดฟืนที่จริงแล้วได้เห็นเหตุการณ์ตั้งแต่ต้น แต่ไม่ยอมมีส่วนเกี่ยวข้องจึงให้การต่อศาลว่าไม่มีส่วนรู้เห็น แต่ทนอดใจไม่ไหวและไม่เข้าใจว่าทำไมทุกคนถึงให้การเช่นนั้น จึงเล่าเหตุการณ์ให้พระกับชายแปลกหน้าฟัง สุดท้ายชายแปลกหน้าก็จับโกหกคนตัดฟืนได้ ว่าเป็นคนขโมยดาบไป เรื่องเล่าของคนตัดฟืนจึงไม่น่าเชื่อถือเช่นเดียวกันกับเรื่องเล่าของคนอื่นๆ ตัวละครต่างไม่เชื่อถือต่อกัน สุดท้ายเรื่องจบลงเมื่อพบว่ามิดีทาร์กถูกทิ้งอยู่ที่ประตูลาโชมอน และคนตัดฟืนนำเด็กทารกไปเลี้ยง

ภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมือง สร้างขึ้นจากเค้าโครงเรื่องเดิมของราโชมอน มีเนื้อหาไม่แตกต่างจากราโชมอนมากนัก แต่ในตอนเปิดเรื่องอุโมงค์ผาเมืองได้ให้ความสำคัญด้านรายละเอียดของตัวละครพระ และสร้างตัวละครศาลหรือเจ้าผู้ครองนครขึ้นมาแตกต่างจากภาพยนตร์เรื่องราโชมอนที่ใช้หม่อมก้องเสมือนผู้ชมเป็นศาล กำลังฟังคำให้การของพยานไม่ได้ต้องการให้เราล่วงรู้ว่าศาลมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง นอกจากนี้อุโมงค์ผาเมืองได้ใช้ตัวละครพระเป็นตัวดำเนินเรื่อง โดยพระรูปนี้หมดศรัทธาในตัวมนุษย์ แต่พระผู้ใหญ่มิให้สีก และบอกให้ไปออกธุดงค์ในระหว่างนั้นเกิดคิดฝันจึงเข้าไปหลบฝนที่อุโมงค์ผาเมืองกับคนตัดฟืน ข้อแตกต่างจากราโชมอนคือ ตัวละครชายแปลกหน้ากับสัปเหร่อที่มีการให้รายละเอียดตัวละครที่แตกต่างกัน สุดท้ายตอนจบพระอานนทได้กลับไปวัดหาพระผู้ใหญ่

ทั้งนี้รายละเอียดของความแตกต่างระหว่างภาพยนตร์เรื่องราโชมอนและภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมืองสามารถแสดงให้เห็นได้ตามตารางตัวอย่างด้านล่าง

ตารางแสดงการเปรียบเทียบบทละคร

ราชมอน	อุโมงค์ผาเมือง
<p>-ฉากเปิดเรื่อง ใช้ภาพเล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์</p> <p>-ประตुरาชมอน ชุ่มประตุนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของเมืองเก่าแก่ที่ผุร่อนแล้ว ท่ามกลางเมื่อดฝนและสายลมอันรุนแรง มีพระกับคนตัดฟืนนั่งหลบฝนอยู่ คนตัดฟืนได้แสดงความประหลาดใจต่อเหตุการณ์ที่เขาได้ไปพบเห็นมากับพระ ต่อมาชายปริศนาผู้ไม่ได้มีส่วนรู้เห็นในเหตุการณ์นี้แต่อย่างใด ก็วิ่งเข้ามาหลบฝนที่ประตुरาชมอนเช่นกัน</p> <p>-เล่าเหตุการณ์สภาพบ้านเมืองในช่วงเวลานั้นผ่านบทสนทนาของตัวละคร</p> <p>-ตัวละครแต่ละตัวเล่าเรื่องราวในศาลในเรื่องที่ตนประสบพบมา ตัวละครพระพูดถึงลักษณะทางสังคมในขณะนั้น ว่ามีทั้งสงคราม แผ่นดินไหว และพายุอัคคีภัย ทุพภิกขภัย โรคห่า มีแต่ภัยพิบัติปีแล้วปีเล่า ทั้งยังมีพวกโจรเข้ามาโจมตีทุกวัน คนมากมายถูกฆ่าตาย ไม่ต่างกับแมลงเม่าบินเข้ากองไฟ แต่ไม่เคยได้ยินเรื่องใดน่าที่สยดสยองเช่นเรื่องนี้มาก่อน พระเริ่มเสื่อมศรัทธาในจิตใจมนุษย์ คนตัดฟืนเริ่มเล่าเรื่องเหตุการณ์มาดกรรมให้ชายปริศนาฟัง</p> <p>-ราชมอนไม่ได้ให้รายละเอียดภูมิหลังแก่ตัวละครใดๆเลย</p>	<p>-ฉากเปิดเรื่อง ใช้ตัวอักษรวิ่งและเสียงบรรยายอธิบายสภาพบ้านเมืองในช่วงเวลานั้น</p> <p>-ปีพุทธศักราช 2510 ณ นครผาเมืองได้ปรากฏวิบัติภัยยิ่งใหญ่ เริ่มด้วยแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ตามมาด้วยอัคคีภัย และโรคระบาดที่คร่าชีวิตคนไปกว่าครึ่งนคร จากนั้นไม่นานก็เกิดคิมาดกรรมปริศนาอันน่าพิศวง ขุนโจรสังข์คำ โจรป่าผู้โหดเหี้ยมถูกจับได้ ศาลหลวงพิพากษาให้ประหารชีวิตในที่เพื่อสะเดาะเคราะห์กรรมอันเกิดแก่ชาวนคร</p> <p>-อุโมงค์ผาเมืองได้ย้อนความไปถึงภูมิหลังของตัวละครพระอานนที่ตั้งแต่ก่อนบวช</p> <p>-ฉากวัดพระธาตุหลวง นครผาเมือง พระอานนที่กำลังจะลาสิกขา กับพระผู้ใหญ่ พระผู้ใหญ่เห็นว่าพระอานนที่เป็นพระที่เคร่งในพระธรรมวินัย จึงขอให้ออกธุดงค์สู่ความวิเวกก่อน แล้วจะได้คำตอบเกี่ยวกับปริศนาในชีวิตที่เป็นข้อกังขาในจิต</p> <p>-แม้พระอานนที่ตลอดลูกตายทั้งกลม ทำให้พระอานนที่ออกบวชอีกครั้งเพื่อทดแทนคุณแม่</p>

<p>-ฉากศาลในราโฆมอน</p> <p>-ผู้กำกับใช้ฉากศาลเป็นจุดนัดพบของเรื่องราวต่างๆ เท่านั้น ไม่ได้ต้องการจะให้เราได้ล่วงรู้เลยว่าศาลมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง ต่อคำบอกเล่าของแต่ละคน ทั้งนี้คงเพื่อที่จะให้คนดูสามารถพิจารณาเรื่องราวของแต่ละคนได้อย่างเป็นอิสระและเต็มที่ ดังนั้น กล้องจึงจับที่ศาลในระยะห่างมากตลอดเวลา ไม่ได้ให้ความรู้สึกของศาลเลยแม้แต่น้อย</p> <p>-ฉากคนตัดฟันให้การต่อศาล</p> <p>ว่าเป็นคนพบศพคนแรก และยืนยันว่าไม่พบดาบ เห็นเพียงแต่หมวกสตรีห้อยอยู่บนกิ่งไม้ กับหมวกขามูไรที่ถูกเหยียบขี้ มีเชือกผูกติดเป็นท่อนวางอยู่ใกล้ศพ ถัดไปในหมูปไม้ มีซองเครื่องรางขยับในแดงเปล่งประกายอยู่ เห็นเพียงเท่านั้น</p> <p>-ฉากพระให้การต่อศาล</p> <p>พระได้พบผู้ถูกสังหารก่อนมรณกรรม เป็นยามบ่ายเมื่อสามวันที่แล้ว ณ เส้นทางจากเซกิยามะสู่ยามาซึนะ สตรีนางนั้นมีผ้าคลุมหน้า เลยไม่เห็นใบหน้า นางชายผู้นั้นมีดาบเป็นอาวุธ รวมทั้งคันธนูและลูกธนู ไม่คาดคิดว่า เขาจะประสบชะตากรรมเช่นนั้น ชีวิตมนุษย์นั้นบอบบางจางหายเร็วไว คังน้ำค้างยามเช้าเสียจริง น่าเสียดายที่เขาต้องมาจบชีวิตเช่นนี้ อาตมาเสียใจนัก</p>	<p>- ฉากศาลในอุโมงค์ผาเมือง</p> <p>-ผู้กำกับได้สร้างตัวละครศาลหรือเจ้าผู้ครองนครขึ้นมา โดยตัวละครนี้มีอารมณ์ โกรธ สงสาร เห็นอกเห็นใจ มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนปุถุชนทั่วไป เมื่อได้รับฟังเรื่องเล่าของพยานแต่ละคนก็มีความรู้สึกร่วมไปด้วย โดยให้ผู้ชมเป็นคนเฝ้ามองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>-พระอานนท์บอกว่าเดินสวนทางกับสองตัวเมียตอนเช้า แดงห้วยคงเย็น ผู้ชายนั้นแต่งตัวภาคภูมิสะพายดาบด้ามเงิน มีธนูสะพายหลัง สมกับเป็นขุนศึกในตระกูลสูง ส่วนผู้หญิงอยู่บนเสลี่ยง มีม่านบางๆบังอยู่ จนไม่อาจสังเกตเห็นใบหน้าได้</p> <p>-สัปเหร่อถามว่าคนตายถูกฆ่าอย่างไร คนตัดฟันตอบว่า ถูกแทงทะลุ แต่ไม่พบอาวุธ</p> <p>-คนตัดฟันกับพระเล่าต่อไปว่า จับโจรป่าสิงค์คำ ได้ แต่พระอานนท์ไม่แน่ใจว่าจับถูกคนแล้วหรือไม่ สัปเหร่อบอกว่าจับโจรป่าสิงค์คำได้ถูกตัวแล้ว เพราะเป็นโจรที่ร้ายที่สุดของแถวนี้ ถ้า ตนเป็นศาลก็ตัดสินว่าโจรผิดเช่นเดียวกัน</p> <p>-พระอานนท์บอกว่าเรื่องมันไม่ได้ง่ายอย่างนั้นหรอก ประสก สัปเหร่อจึงเปรียบเทียบว่าถ้าตนถูกจับ ท่านคง</p>
--	---

<p>-เมื่อรู้ความจริงว่าถูกโจรทาโจมารูหลอก เมียชามูไรพยายามใช้มิดสันของตน สู้กับโจรทาโจมารู เมื่อเห็นว่าสู้ไม่ได้ เมียชามูไรจึงใช้มารยา ร้องให้คร่ำครวญ ในฉากอัศจรรย์ระหว่างทาโจมารูกับเมียชามูไรนี้ ผู้กำกับได้ให้กล้องกราดขึ้นสู่ท้องฟ้าอย่างเต็มที่ โดยมีแสงอาทิตย์ลอดเข้ากล้องอยู่ตลอดเวลา เทคนิคที่วันนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ทางภาพยนตร์ ที่บ่งบอกถึงการตอบสนองทางกามารมณ์ที่ถูกนำมาใช้กันอย่างพร่ำเพรื่อ ต่อมา มิดสันที่อยู่ในมือเมียชามูไรหล่นลงไปสู่พื้นดิน แล้วมือของเมียชามูไรก็เคลื่อนเข้าโอบกอดทาโจมารูแทน ในขณะที่เดียวกัน ดวงตาของเธอก็ปิดสนิทลงอย่างเคลิบเคลิ้ม ทาโจมารูดึงหญิงสาวเข้าไปจูบ ตอนแรกขัดขึ้น แต่ภายหลังก็สมยอมแต่โดยดี สุดท้ายโจรก็ได้ตัวเมีย โดยไม่ต้องฆ่าชามูไร โจรบอกว่าตอนนั้นยังไม่เจตนาจะฆ่าเขา แต่หลังข่มขืนเสร็จทาโจมารูก็กำลังเดินหนีไป แต่เมียชามูไรกลับวิ่งตามโจร</p> <p>-เมียบอกว่าไม่โจรก็ชั่ว คนใดคนหนึ่งต้องตายไปข้างหนึ่ง เพราะสองชายล่วงรู้ความอัปยศของนางแล้ว นั้นเลวร้ายกว่าการตายนัก หากใครรอด เมียจะไปกับผู้นั้น</p>	<p>ว่าเรื่องมันง่าย อย่างตนหากขโมยเขาสักอี่แปะเดียว ขโมยไก่อมๆที่เหลือแต่กระดูกมากิน หรือดึงเอาผมจากศพตายที่มันไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร คนก็ตราหน้าว่าเป็นหัวขโมยสารเลว เลวกว่าสัตว์เดรัจฉาน แต่ถ้าฆ่าคนข่มขืนผู้หญิง ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ หรือว่า โกงกินเป็นร้อยๆล้าน ใครทำอย่างนั้นก็จะกลายเป็นวีรบุรุษ มีชื่อเสียง มีคนพูดถึง</p> <p>-พระอานนท์บอกว่าไม่ไปฟังเขาให้การกันที่ศาล ไม่รู้หรือว่าเขาพูดว่าอะไร สัปเหร่อถามถึงคำให้การของโจร</p> <p>-เมื่อรู้ความจริงว่าถูกโจรป่าสิงห์คำหลอก เมียขุนศึกพยายามใช้มิดสันของตนสู้กับโจร เมื่อเห็นว่าสู้ไม่ได้ เมียชามูไรจึงใช้มารยา ร้องให้คร่ำครวญ ฉากอัศจรรย์ระหว่างโจรป่าสิงห์คำกับเมียขุนศึกนี้ ผู้กำกับได้ให้น้ำหนักกับฉากนี้มากพอสมควร ใช้การแสดงแบบสมจริง โดยไม่ได้ใช้มุมกล้องหลบให้นักแสดง ภาพที่ออกจังก่อนข้างหวิวหวิว มิดสันที่อยู่ในมือเมียชามูไรหล่นลง ไปสู่พื้นดิน แล้วมือของเมียชามูไรก็เคลื่อนเข้าโอบกอดโจรแทน ในขณะที่เดียวกัน ดวงตาของเธอก็ปิดสนิทลงอย่างเคลิบเคลิ้ม ในตอนแรกเมียชามูไรแสดงท่าที่ขัดขึ้น แต่ต่อมาก็ยินยอมแต่โดยดี หลังข่มขืนเสร็จโจรป่าสิงห์คำบอกให้เลิกร้องไห้เสียที ผัวแกก็ยังนั่งอยู่นั้น แก้มัดเขา แล้วจะไปไหนก็ไป เข้าหญิงคำแก้วบอกโจรป่าว่าเสียก่อน อย่าเพิ่งไปและวิ่งตามโจร</p> <p>-เจ้าหญิงคำแก้วบอกว่าจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างไร เมื่อต้องเสียเกียรติต่อหน้าผู้ชายทั้งสองคน อย่างน้อยที่สุดควรให้ออกาสามีของฉัน ได้คู่เกียรติของฉันและของตัวเองเอง เมียขอร้องโจร โจรว่าไม่ใช่ที่ที่จะมาวุ่นวายกับเรื่องเกียรติ เมียบอกว่าถ้าขุนศึกสู้โจรไม่ได้ เมียจะยอมไปเป็นเมียโจร อย่างน้อยโจรป่าก็ต้องมีหัวใจ มี</p>
--	---

<p>-ฉากประตูลาโชมอน</p> <p>ชายปริศนาบอกว่า ยังรับรู้เพียงใดยังสับสนเพียงนั้น สตรีมักใช้น้ำตาเพื่อหลอกใครต่อใคร แม้แต่ตัวเอง ฉะนั้นต้องพึงระวังไว้ให้ดี พระพูดถึงผู้ล่วงลับว่า หากได้ฟังเรื่องจากผู้ล่วงลับผ่านคนทรงจะยิ่งสับสน คนตัดฟันบอกว่าไปปลดทั้งเพ พระบอกว่าผู้ล่วงลับคงไม่พูดโกหก พระไม่เชื่อว่า ชายผู้นั้นจะรู้ศีลธรรมถึงเพียงนั้น ชายปริศนาบอกว่ามีใครบ้างที่มีคุณธรรมอย่างแท้จริง เจ้าคุณงามความดีที่ว่าอาจเป็นการเสแสร้งแกล้งทำก็เป็นได้ ชายปริศนาพูดต่อว่าคนเราใคร่แต่ลิ้มเลื่อนในสิ่งเลวๆ แต่เชื่อมั่นในสิ่งดีๆ ที่กุขึ้น และต้องการฟังเรื่องเล่าจากผู้ล่วงลับบ้าง</p> <p>-ประตูลาโชมอน</p> <p>คนตัดฟันปฏิเสธว่าไม่มีดาบสั้น ซามูไรถูกสังหารด้วยดาบยาว ชายปริศนาคิดว่าคนตัดฟันว่าน่าจะได้เห็นเหตุการณ์ทั้งหมด คนตัดฟัน ไม่ต้องการมีส่วนพัวพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>ชายปริศนาให้ชายตัดฟันเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่พระบอกว่าไม่ต้องการฟังเรื่องสยดสยองอีกต่อไป</p> <p>ชายปริศนาบอกพระว่าทุกวันนี้มันกลายเป็นเรื่องธรรมดา คนยังเคยได้ยินว่าใน</p> <p>ราโชมอนแห่งนี้เคยมีมารร้ายสิงสถิตย์อยู่ แต่หนีไป เพราะหวั่นเกรงความโหดร้ายทารุณของมนุษย์ และ</p>	<p>ความยุติธรรมบ้าง โจรป่าสิงห์คำกลัวขุนศึกจะเก่งกว่า คิดว่าเมียต้องการให้หลงกลสั้นๆ ปลอຍให้ซามูไรมาฆ่า โจร หรือบางทีอาจจะอยากให้โจรฆ่าซามูไร ผู้หญิงอื่นมีถมไป ทำไมจะต้องมาเสี่ยงชีวิตกับเธอด้วย เมื่อโจรไม่สนใจ เจ้าหญิงคำแก้วชักดาบออกมาจะแทงตัวตาย โจรป่ามาห้ามไว้ และจูบปากเมียขุนศึก</p> <p>-ฉากในอุโมงค์ผาเมือง</p> <p>สัปเหร่อบอกว่าผู้หญิงใช้น้ำตาเป็นอาวุธหลอกผู้ชาย พระอานนท์แย้งว่าทำไมเมียต้องยอมรับผิด ในสิ่งที่ไม่ได้ทำ สัปเหร่อบอกว่าผู้หญิงสลับซับซ้อน ไม่มีใครรู้ว่าผู้หญิงทำอะไรไปเพื่ออะไร อาจเพียงต้องการให้คนสงสาร พระเองก็สงสารไปแล้วเช่นกัน เมียยอมรับว่าฆ่าตัวตาย พระก็ลืมใบหน้าเขาไม่ลง ใบหน้าชื่อ ช่างเป็นคุณงามความดีเหลือเกิน ใครจะไปประหารผู้หญิงชื้อๆ ได้ลงคอ คนตัดฟันบอกว่าอย่าไปฟังสัปเหร่อพูด พระอานนท์จึงคิดได้ว่าไม่ควรเชื่อคำให้การของผู้หญิงมากนัก เพราะก็ได้ยื่นคำให้การของคนทรงแล้ว คนตัดฟันเล่าต่อว่าคนทรงมาขึ้นศาล เพื่อเล่าคำให้การผู้ตาย</p> <p>พระอานนท์คิดว่าความทุกข์ของเมียขุนศึก ไม่น่าเป็นเรื่องโกหก โจรป่าสิงห์คำก็ไม่กลัวตายจะพูดเท็จไปทำไมในเมื่อยังงี้ก็ต้องตาย สัปเหร่อบอกว่าถ้าคนที่กำลังจะตายไม่มีเหตุผลที่จะต้องโกหก คนที่ตายแล้วก็โกหกไม่ได้ เลยต้องการฟังคำให้การของผู้ตายบ้าง</p> <p>-ในอุโมงค์ผาเมือง</p> <p>คนตัดฟันโวยวายว่าคำให้การของทุกคนเป็นเรื่องโกหก และบอกว่าซามูไรไม่ได้ฆ่าตาย</p> <p>สัปเหร่อสังเกตได้ว่าคนตัดฟันมีพิรุณ คนตัดฟันบอกพระกับสัปเหร่อว่าผีโกหก พระอานนท์จึงมั่นใจว่าคนตัดฟันก็พูดโกหกเช่นกัน แต่คนตัดฟันปฏิเสธและยืนยันจะสาบาน พระจึงถามย้่าความจริงแล้วคนตัดฟันได้พบผู้ตายตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งผู้หญิงและ โจร</p> <p>สัปเหร่อบอกว่าคนตัดฟันเห็นเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมด</p> <p>พระอานนท์จึงถามว่าทำไมถึงไม่พูดความจริงที่ศาล คนตัดฟันตอบว่าเพราะตนเป็นคนจน ไม่อยากเข้าไปพัวพัน</p>
---	--

<p>บอกให้คนตัดฟันเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง</p> <p>-ในป่า โจรทาโจมารูอยากได้เมียขามูไรมาเป็นของตน จึงพูด อ้อนวอนเมียขามูไรอย่างไร้ศักดิ์ศรี โจรผู้ยิ่งใหญ่ ทาโจ มารูพร้อมจะเลิกเป็นโจรหาก และบอกเมียขามูไรว่า ตนมีเงินเก็บสะสมไว้มากพอจะใช้ชีวิตอยู่อย่าง พุ่มเฟือยได้ แต่หากเมียขามูไรไม่ต้องการเงินที่ได้มา โดยทุจริต โจรก็จะทำงานสุจริต พร้อมอ้อนวอนเมีย ขามูไรให้มาอยู่กับตน หากปฏิเสธก็จะฆ่าทิ้ง โจร ทั้งปลอบทั้งขู่เมีย แต่เมียหิบบิดสันแล้วรีบวิ่งไปตัด เชือกให้ขามูไรที่ถูกมัดอยู่ แล้ววิ่งกลับไปหาโจร</p> <p>-เมียขามูไรต้องการให้ขามูไรกับโจรให้เราชี้ขาด กันเอง แต่ขามูไรปฏิเสธที่จะเสี่ยงชีวิตเพื่อผู้หญิงพรรค นั้น ขามูไรว่าเมียได้ถึงสองชายแล้ว ทำไมไม่ฆ่าตัวตาย ไปเสีย เลวสันติ ข้ามิไคร่นั่งกระหรีไรข้างอายตนนี้แล้ว ขามูไรยกเมียให้โจร ข้ายอมเสียนาง ดีกว่าเสียม้าไป แทน โจรเดินหนี แต่เมียบอกวิ่งตามไปและบอกโจร ให้หยุดก่อนโจรทาโจมารูหันกลับมาบอกเมียว่าห้าม ตาม เมื่อเห็นว่าหมดหนทางเมียบึงฟูลงร้องให้กับพื้น</p> <p>-ขามูไรบอกให้เมียเลิกร้องให้ มันไม่ได้ผลอีกต่อไป แล้ว แต่โจรทาโจมารูบอกว่าอย่าข่มเหงนางอีกเลย สตรีอ่อนแอโดยสันดานอยู่แล้ว</p>	<p>กับเรื่องคนอื่น พระอานนท์บอกว่าไม่อยากพัวพัน แต่ก็ เข้าไปพัวพันอยู่เต็มตัวแล้ว ถ้าไม่เห็นแก่ความสัจ และ ความยุติธรรมก็น่าจะเห็นแก่ตัวเองบ้าง พยานสามปากที่ ให้การมา จะมีอะไรอยู่ในใจก็ไม่รู้ แต่คนใดคนหนึ่ง ต้องพูดความจริง คนตัดฟันปฏิเสธว่าไม่มีใครพูดความ จริงสักคน ทุกคนล้วนแต่โกหก สัพเพเหระจึงว่าคนตัดฟัน ว่าทำเป็นดีหน้าซื่อมาตลอดเวลาเหมือนกับไม่รู้เรื่อง อะไรเลย พระอานนท์จึงถามคนตัดฟันว่าถ้าพูดความ จริง จะต้องกลัวอะไร</p> <p>-ในป่า โจรป่าสิงห์คำบอกเมียว่า ตนเสียใจมาก ตลอดชีวิตของ ตน มีผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเหมือนเธอ อยู่ในใจ เมื่อตอน เป็นเด็ก ได้เคยวิ่งตามผู้หญิงผู้ดี เหนียงเสลี่ยงวิ่งผ่านไป ครั้งหนึ่งผู้หญิงผู้ดีทำพดก แล้วไปเก็บให้ เขายื่นมือมา รับ มือเขาเหมือนนางข้าง เล็บขาวข้อมสีชมพู เหมือนของ เธอเลย ทำไมเมียไม่หันมามองตนบ้าง ตนคือขุนโจร สิงห์คำ ขุนโจรที่คนเขากลัวกันทั้งบ้านทั้งเมือง กำลัง ถูกเขาให้เธอ อ้อนวอนเธอไปอยู่กับฉัน แต่เมียปฏิเสธว่า อย่ามายุ่ง โจรป่าสิงห์คำบอกว่าจะเลิกเป็นโจร จะทำงาน บริสุทธิ์ ให้สัญญาว่าขอมเห็น้อยากทุกอย่าง หาเลี้ยง เมียได้ให้มีความสุขเมียบอกโจรว่าอย่างเงาะหรือ จะ มาหาเลี้ยงฉัน โจรป่าสิงห์คำบอกว่าทำไมฉันจะหาเลี้ยง เธอไม่ได้ ฉันต้องการเธอเหลือเกิน ขอเมียจูบ เมีย ปฏิเสธ โจรป่าสิงห์คำหิบบายผ้าถุงของผู้หญิงขึ้นมาดม เมียบอกให้ปล่อยชายผ้าถุง เดี่ยวเปื้อนหมดโจรป่าสิงห์ คำบอกจะหาให้อีกสิบตัว เมียบอกว่าของฉันยังไม่มาอยู่ เลย เพิ่งใส่เพียงสองหน โจรป่าสิงห์คำบอกว่าไม่เอา แล้วไป แล้วจะไปไหนก็ไปให้พ้น โจรขู่จะทุบตี จะฆ่า ถ้าไม่ทำตาม เมียบอกว่าอย่างโจรหรือจะกล้า ที่โจรสั่ง ให้ทำ จะทำได้อย่างไร ตนมีสามีแล้ว จะไปกับคนอื่นได้ อย่างไร</p> <p>-โจรสิงห์คำเงื้อมือจะแทงขุนศึกที่ถูกมัดอยู่ที่ต้นไม้ เมีย เข้ามาห้ามไว้ และบอกว่าผู้หญิงที่ได้มาด้วยวิธีที่ง่าย ที่สุดนั้น ไม่มีราคา แต่ผู้ชายคนไหนที่ต่อสู้อาชีวิตเข้า</p>
---	--

<p>เมียที่กำลังฟูมฟักร้องไห้อยู่ ลูกขึ้นมาหัวเราะ</p> <p>-เมียพูดกับซามูไรว่า เจ้าต่างหากที่อ่อนแอ หากท่านใช่ตัวข้าจริง โยมิสังหารชายผู้นี้เดี๋ยวแล้วค่อยสั่งให้ข้าฆ่าตัวตาย นั่นแลชายแท้</p> <p>-เมียว่าโจรทาโจมารู ไม่ใช่ลูกผู้ชาย เมื่อเมียรู้ว่าโจรคือทาโจมารู ก็คิดว่าอาจช่วยให้คนรอดพ้นจากซามูไรไปได้ และคิดต่อไปว่าหากโจรช่วยตนได้ ตนจะทำทุกอย่างเพื่อเขา แต่โจรเองก็จิตใจไม่ดี ไม่มีความเป็นลูกผู้ชายเหมือนกับซามูไร เมียบอกซามูไรกับโจรว่าชายต้องทำให้หญิงเป็นของตนด้วยดาบของตน</p>	<p>แลกเพื่อผู้หญิง ผู้หญิงก็จะเห็นว่าเขามีราคามากสำหรับเธอ</p> <p>-โจรป่าสิงห์คำถามเมียวว่าจะให้คนต่อสู้กับซามูไรหรือโจรแสดงท่าทีหวาดกลัว และบอกว่ายังไม่ยอมสู้กับขุนศึก เมียจึงใช้มีดพกตัดเชือกที่มัดขุนศึกให้ขาด แล้วบอกขุนศึกกับโจรว่าเป็นเรื่องของเธอทั้งสองคน เมียต้องการให้ชายทั้งสองต่อสู้กันเพื่อตน ขุนศึกให้โจรเก็บดาบใส่ฝัก และบอกโจรว่าคนอย่างฉันไม่มาสู้กับแกให้เสียเวลาหรือ ดาบของขุนศึกเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมีเกียรติ ไม่ใช่มีไว้สำหรับฆ่าโจรให้เสียเกียรติ เมียจึงถามถึงเกียรติของตน ขุนศึกบอกเมียว่าเธอไม่รู้เสียด้วยซ้ำว่าเกียรติ แปลว่าอะไร เมียบอกว่าแต่คนเพิ่งถูกขึ้นใจ ขุนศึกก็เห็นตนดั้น ต่อสู้ แต่สู้แรงมันไม่ได้ ขุนศึกบอกว่าถึงแม้ว่าตนถูกมัดมืออยู่ แต่ตนไม่ได้ถูกปิดตา เมียบอกว่าแต่ขุนศึกเองก็เห็นว่าตนป้องกันตัวไม่ได้ ขุนศึกบอกเมียว่า ผู้หญิงอย่างเธอไม่เคยป้องกันตัวได้สักครั้ง ขุนศึกบอกให้เมียเอามิดสั้น มาตัดเชือกของตนออก ทำไมไม่เอามิดเล่มนั้นเชือดคอตัวเอง ผู้หญิงผู้ดีจริงๆ จะต้องทำแบบนั้น</p> <p>-เมียบอกว่าตนไม่มีวันทำอะไร โง่ๆแบบนั้นเด็ดขาด ขุนศึกบอกว่า ผู้หญิงอย่างเธอ เลี้ยงให้ดียังไง ก็อยู่แค่นั้น ลูกคนครัว ก็ต้องเป็นลูกคนครัวตลอดไป โจรป่าสิงห์คำถามว่า เป็นลูกคนครัวเองหรือ เมียบอกว่าตนซื่อสัตย์กับสามีเพียงคนเดียวมาตลอด ขุนศึกบอกว่า คิดว่าตนเป็นเด็กอมมือหรือ คินที่ตนไม่สบาย นอนชมอยู่บนเตียงทั้งคืน ในคืนนั้นเธอไปไหน ถ้าไม่ใช่ไปนอนกับผู้ชายอื่นในคอกม้า เธอนึกว่าฉันไม่รู้หรือ เมียปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่อง ขุนศึก บอกให้เมียเลิกเล่นเป็นผู้ดี ตนรู้ว่าเมียมาจากไหน เป็นอะไรมา ตนอุตส่าห์ซ่อนความรู้สึกนี้มานาน ไม่อยากขายหน้า เมียบอกว่า ตั้งแต่อยู่กับฉัน มากี่มีแต่เรื่องขายหน้า จะทำอะไรก็มีแต่เรื่องขายหน้า ขุนศึกบอกว่าตนควรจะนึกถึงเรื่องนี้ก่อนมาอยู่กับเธอ เมียค่าขุนศึกว่าเป็นคนเจ้ายศ โจรป่าสิงห์คำถามให้ทั้งสองคนเงิบ เรื่องบ้านนี้มันเกิดขึ้นมาได้ยังไง โจรป่า</p>
--	--

	<p>โทษลมที่พัดมาวูบหนึ่ง ว่าเป็นเหตุ และบอกให้ทุกคน ลืมเรื่องนี้ให้ คุณจะไปเสีย แต่เมื่อยังไว้ว่า จะลืม ได้ยังงายๆ โจรป่าสิงห์คำบอกว่า ตนลืมหมดแล้ว เมียบอกโจรว่าจะปล่อยคนกับขุนศึกไว้แบบนี้ไม่ได้และพยายามรั้งโจรไว้ โจรป่าสิงห์คำปฏิเสธ ขุนศึกจึงบอกเมียว่าให้ปล่อยโจรไป ผู้หญิงอะไรไม่มียางอาย</p> <p>-เมียบทุดตัวลงแกล้งร้องให้ ผู้ชายทั้งสองคนค่อยๆเดินกลับมาหา ขุนศึกบอกให้เมียเลิกขี้แย โจรป่าสิงห์คำบอกว่าผู้หญิงขี้แยกันทุกคน ขุนศึกบอกเมียน้ำตาที่ไหลมาไม่มีประโยชน์สำหรับตนหรอก บางทีเขาอาจจะนึกว่า จะใช้น้ำตาต้มโจรได้ โจรป่าสิงห์คำบอกว่าไม่มีทางอีกแล้ว ขุนศึกบอกว่าตนเห็นหน้าเขาสวย ก็ลุ่มหลงไป นึกว่าจะเลี้ยงให้ดีได้ โจรป่าสิงห์คำจึงบอกให้โยนกลับเข้าไปในครัวเหมือนเดิม เมียบงยหน้าขึ้นมาหลังจากพุดหน้าร้องให้ หัวเราะและบอกชายทั้งสองว่า โยนกลับเข้าไปในครัว ไซ้ ถูกแล้ว ฉันเป็นลูกสาวคนครัว อยู่ในครัวมานาน จนรู้ว่าอะไรเป็นของดี และอะไรเป็นของเสียที่ต้องโยนทิ้ง ขุนศึกบอกให้นิ่งเดี๋ยวนี้ เมียบอกว่าขอโทษเถอะค่ะ ท่านพุดถึงเกียรติ ถึงคาบอันมีเกียรติของท่าน ใครก็รู้ว่า ขุนศึกนี้กรบจะฆ่าใครเล่น ก็ฆ่าด้วยเหตุผลอันนิตเดียว แล้วไอ้คนอื่นๆมันทำอะไรกับท่าน มันจับท่านมัดไว้กับต้นไม้ แล้วก็ขี้ใจเมียบท่านต่อหน้า แล้วท่านยังมาทำท่าภาควมิ สั่งให้ฉันเอาเม็ดเชือกคอตัวเอง ฉันคิดว่าฉันจะให้โอกาสเธอเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อพิสูจน์ว่าเธอเป็นลูกผู้ชาย ฉันก็ควรจะรู้ดีกว่านั้น เพราะฉันกินอยู่หลับนอนกับเธอมานาน นานพอที่จะรู้ว่า ก่อนจะออกไปรบ ท่านนอนตัว สั่นทั้งคืน พอรุ่งเช้าก็รักแตกกรากแตกเพราะความกลัวตาย ต้องปลอบกันอยู่นานกว่าจะใส่ชุดเกราะ ออกไปรบกับเขาได้ นี้หรือขุนศึคนักรบ นี้หรือคนมีเกียรติ เราทั้งสองคน (เมียบอกโจร) รู้แล้วว่าเธอ ไม่ใช่คนสู้คน แกมันเป็นไอ้คนขี้ขลาด ไอ้คนขี้ขลาด ไอ้คนขี้ขลาด โจรป่าสิงห์คำบอกให้เมียหยุดพุด เมียบถามว่าใครเป็นคนบอกว่าให้พอแล้ว โจรป่าสิงห์คำตอบว่าขุนโจรสิงห์คำ เมียบบอกว่าจริงสิ ขุนโจรสิงห์คำผู้ยิ่งใหญ่ มีคนเกรงขามกันทั้งประเทศ เมื่อครั้งนี่เอง</p>
--	--

<p>-ประตู่ราโหมอน</p> <p>ชายปริศนาถามคนตัดฟันว่า นั่นเรื่องจริงสีทำ คนตัดฟันตอบว่าไม่ได้ไปปด ข้าเห็นมากับตา ชายปริศนาบอกว่าไม่มีผู้ใดไปปดดอก หลังจากที่มัน ว่าจะทำเช่นนั้น พระบอกว่าสขตของอึ้งนั๊ก หาก คนเราไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน โลกนี้ย่อมกลายเป็นนรก เป็นแน่แท้ ชายปริศนาบอกว่าถูกต้อง โลกนี้มันคือนรก แต่พระบอกว่า ไม่ อาตมายังเชื่อมั่นในมนุษย์อยู่ อาตมามีใครให้โลกนี้เป็นนรกเป็นแน่ ชายปริศนาบอก ว่าร่าร้องไปก็ช่วยอันใดมิได้ คิดดูสิ เจ้าสามคนนี่เรื่อง ของผู้ใดกันแน่ที่น่าเชื่อถือ? คนตัดฟันบอกว่าไม่รู้ ชาย ปริศนาจึงบอกคนตัดฟันว่า ท้ายที่สุดเจ้าก็หาได้เข้าใจ ในสิ่งที่คนเราระทำไม่</p>	<p>ฉันก็ลุ่มหลงไปว่า เรื่องที่ได้ยินมานั้น เป็นเรื่องจริง ฉัน นึกฝันไปว่า ไอ้โจรป่าสิงห์คำที่เพิ่งจะได้ฉันเป็นเมีย จะ ต่อสู้เพื่อฉัน และเอาฉันออกไปจากชีวิตที่สารเลว ที่ต้อง อยู่กับไอ้คนๆนี้ (จี๋หน้าขุนศึก) แต่เปล่าเลย ไอ้โจรป่า สิงห์คำ พร้อมทั้งจะมาตัวฉัน ทั้งๆที่เขาถูกเชือกมัดอยู่ พอลันตัดเชือกออก ไอ้โจรป่าสิงห์คำ ก็หายเก่ง หายกล้า และพร้อมที่จะหายหัวไปอีกคน แยกเองก็ไม่ได้ดีไปกว่า คนๆนี้นักเลย (จี๋หน้าขุนศึก) แยกทั้งสองคนมันไม่ใช่ ถูกผู้ชาย ดีแต่พูด โอ้อวดคน แต่ความจริง ไม่มีอะไรเลย (ถมน้ำลายใส่ผู้ชายทั้งสองคน) ขุนศึกบอกเมียว่าฉันเนี่ย นะที่กลัวตาย รากแตกรากแดน เพราะกลัวรบ</p> <p>-ในอุโมงค์ผาเมือง คนตัดฟันเล่าว่าตอนที่แอบดูอยู่ ต้องกลืนหายใจไว้ กลัว ไอ้ขุนโจรสิงห์คำมันได้ยิน ใจคอขำไม่ดีนี่ถึงพ่อแก้ว แม่แก้ว แต่พอมันผ่านไปแล้วขำวังไม่คิดชีวิตเลย</p> <p>-ในป่า โจรป่าสิงห์คำปฏิเสธว่าตนไม่ได้ทำ ขุนศึกสืบทบดาบ ตัวเอง</p> <p>-ในอุโมงค์ผาเมือง สัปเหร่อถามคนตัดฟันว่าวิ่งตรงไปหาดำรวจเลขหรือ ตอนวิ่งไป ก็เลยลืมเรื่องเสียครึ่งหนึ่ง จริงไหม คนตัด ฟันปฏิเสธว่าไม่ได้ลืม ตนก็เผลอเหมือนกัน คิดดูแล้ว ตน ควรจะพูดความจริงที่ศาล แต่คนอื่นให้การกันไปคนละ ทิศ คนละทาง คนละอย่างสองอย่าง ตนเลยไม่เชื่อ ความจำตัวเอง จนถึงเดี๋ยวนี้ ตนก็ยังไม่เข้าใจทำไมเขาถึง โกหกกันหมด สัปเหร่อถามว่าเขาโกหกจริงๆหรือ คน ตัดฟันตอบว่า โกหกกันทั้งนั้น ก็ข้าเห็นมากับตา สัปเหร่อถามว่าแล้วไอ้ตาของแก มันวิเศษกว่าคนอื่น ถึงสามคนหรือ ข้าว่าคนระนะ เขาเห็นในสิ่งที่อยากจะ เห็น และก็พูดแต่ในสิ่งที่อยากได้ยิน แต่ข้าก็เชื่อเรื่องที่ สัปเหร่อเล่า มากกว่าของคนอื่น เรื่องที่สัปเหร่อเล่าใกล้ กับความจริงมากที่สุด คนเราชอบเห็นว่าตนเองแล้วก็ คนอื่น เป็นใหญ่เป็นโต เป็นวีรบุรุษบ้างละ เป็นขั้วใจ</p>
--	---

<p>-ฉากปิด</p> <p>เป็นสภาพประตูลาโฆมอนอันสไต หลังฝนหยุดตก</p>	<p>ของชาติบ้าง เป็นอะไรก็ได้ ขอให้มันใหญ่เข้าไป แต่เอาจริง คนจริงเขาไม่ได้ใหญ่โตตรงไหนเลย เป็นคนตัวเล็ก ๆ อ่อนแอ เห็นแก่ตัว ขี้ขลาด ไม่เอาจริงกับใคร คบไม่ได้ เข้าเป็นคนที่ไม่มีอะไร แล้วก็ไม่มีอะไรทั้งนั้น ขี้เลืกหลอกตัวเองมานานแล้ว</p> <p>-ฉากปิด</p> <p>พระอานนทกลับมahaพระเจ้าใหญ่ที่โบสถ์ กัมลกราบ และตัดภาพออกไป</p>
---	---

บทวิเคราะห์ การดำเนินเรื่อง บทภาพยนตร์ ฉาก ตัวละคร สัญลักษณ์ และองค์ประกอบอื่นๆ

การดำเนินเรื่อง

จุดเด่นของราโฆมอนคือ วิธีการเล่าเรื่อง การลำดับภาพ ที่แปลกใหม่กว่าภาพยนตร์ในยุคเดียวกัน ราโฆมอนมีเนื้อหาอยู่เหนือกาลเวลา ไม่ล้าสมัย แม้ว่าจะเป็นเรื่องสั้นที่มีอายุเกือบร้อยปี แต่ยังคงเป็นบทประพันธ์ร่วมสมัย เพราะเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงว่าทุกสิ่งมีหลายด้าน ขึ้นอยู่กับมุมมอง และความคิดเบื้องลึกในจิตใจมนุษย์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง มีเทคนิคการนำเสนอการเนื้อหาที่จูงใจที่แทงมมนุษย์ ว่ามนุษย์ไม่สามารถที่จะซื้อสัตย์กับตัวเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเองได้ ไม่สามารถพูดถึงตัวเองโดยไม่ยกย่องได้ คูโรซาวาได้แสดงให้เห็นถึงความหวัง ความศรัทธา ความเชื่อมั่นในตัวมนุษย์

อุโมงค์ผาเมือง มีวิธีการดำเนินเรื่องที่แตกต่างไปจากราโฆมอน คือ เล่าเรื่องไม่ซับซ้อนนัก ลำดับเรื่องราวแบบง่ายๆ เปิดฉากเรื่องโดยเล่าประวัติของพระอานนท เล่าถึงภูมิหลัง ความเป็นมาของตัวละครพระและจบลงที่ปริศนาธรรมที่พระอานนทได้รับหลังผ่านเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องทั้งหมด รวมทั้งการให้ความสำคัญในด้านรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทประพันธ์เดิมของตัวละครพระ โดยให้ความสำคัญกับตัวละครพระ

โครงเรื่องหลักส่วนคำให้การ ผู้กำกับให้ผู้ชมเป็นผู้เฝ้ามองคำบอกเล่าจากพยานในเหตุการณ์คดีฆาตกรรมและข่มขืน ไม่ได้ให้คนดูเป็นผู้ตัดสินเหมือนกับราโฆมอน ว่าใครถูก ใครผิด ใครพูดความจริง หรือใครกันแน่ที่เป็นฆาตกรก่อน ในตอนท้ายคนตัดฟันหนึ่งในพยานผู้ให้การที่ศาล กลายเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดตั้งแต่ต้น แต่กลับไม่ยอมเข้าให้การที่ศาล และอ้างเหตุผลว่าตนเป็นคนจนไม่อยากจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้น คำให้การของทุกคนรวมทั้งคนตัดฟันนั้นล้วนแต่เป็นความเท็จ ทุกคนต่างเล่าเรื่องเพื่อให้ตนเองดูดี และเล่าเรื่องกันไปคนละทิศละทาง

อุโมงค์ผาเมืองให้ความสำคัญในด้านรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทประพันธ์เดิมของตัวละครพระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งชื่อตัวละครพระ ว่า พระอานนทภิกขุ ซึ่งเป็นชื่อของพระสาวกที่มีอยู่

จริงในพุทธประวัติ พระอานนท์เป็นสหชาติ และพุทธอุปัฏฐาก (เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด) ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้รับการยกย่อง ว่าเป็นเอตทัคคะผู้เลิศกว่าพระสาวกอื่นถึง 5 ประการ และเป็นพหูสูต เนื่องจากเป็นผู้ทรงจำพระสูตรที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ และเป็นผู้ที่สาธยายพระสูตร จนทำให้ปฐมสังคายนาสำเร็จเรียบร้อย ก่อนผนวชพระอานนท์ทรงเป็นเจ้าชายแห่งศากยวงศ์ มีวรรณะเป็นกษัตริย์ พระอานนท์เป็นลูกผู้น้องของเจ้าชายสิทธัตถะ และเป็นสหชาติของเจ้าชายสิทธัตถะ (สหชาติ คือ เกิดใน วัน เดือน ปีเดียวกัน กับเจ้าชายสิทธัตถะ) พระอานนท์ได้รับการสรรเสริญจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นเอตทัคคะ (เลิศ) 5 ประการคือมีสติ รอบคอบ มีคฤ คือความทรงจำแม่นยำ มีความเพียรดี เป็นพหูสูต เป็นยอดของภิกษุผู้อุปัฏฐาก พระพุทธเจ้า พระอานนท์เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนซึ่งเมื่อวิเคราะห์ประวัติพระอานนท์กับตัวละครพระอานนท์ในอุโมงค์ผาเมืองจะพบว่า มีพื้นฐานที่คล้ายคลึงกันมาก แม้ตัวละครพระอานนท์จะไม่ได้อยู่ในวรรณะกษัตริย์เช่นเดียวกับพระอานนท์ แต่ก็เป็นคนที่มาจากชนชั้นสูง เป็นเศรษฐีทำกระจก ที่นครเข็ญคำ ชีวิตมีแต่ความสุขสบาย แต่กลับเลือกที่จะออกบวชเพื่อหาคำตอบในชีวิต รวมทั้งการเป็นพระภิกษุที่เคร่งในพระธรรมวินัยมากเหมือนกัน ซึ่งอาจเป็นความตั้งใจของผู้กำกับที่จะนำเสนอภาพยนตร์เรื่องนี้ให้เป็นพุทธบูชา จึงอ้างอิงชื่อตัวละครกับพระพุทธสาวก โดยผ่านการสังเคราะห์ของผู้กำกับเอง ทำให้อุโมงค์ผาเมืองนั้นดูง่าย ไม่ซับซ้อน และทิ้งคำตอบให้ผู้ชมกลับไปทบทวนเช่นเดียวกับราโฆมอน

วิเคราะห์บทบาทพยนตร์

จากตารางเปรียบเทียบเนื้อหาภาพยนตร์ แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้แตกต่างกัน แม้ว่าจะสร้างมาจากบทประพันธ์เดียวกัน แต่รูปแบบการนำเสนอของภาพยนตร์ญี่ปุ่นกับของไทยนั้นแตกต่างกัน ผ่านมุมมองของผู้กำกับสองคนที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้องค์ประกอบของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง เช่น มุมกล้อง การจัดแสง วิธีการดำเนินเรื่อง การลำดับภาพ เกิดความแตกต่างกันในรูปแบบการนำเสนอ

จากบทประพันธ์เดิม อากิระ คุโรซาวา ได้แต่งตัวละครเพิ่มเติมมาอีกสองตัวคือ สามัญชน และเด็กทารก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เอื้ออำนวยให้คุโรซาวาได้ส่งสารส่วนตัวออกมาในภาพยนตร์ คำถามที่เป็นแกนกลางของภาพยนตร์คือผู้เป็นสามีตายไปด้วยฝีมือของใครกันแน่ แต่ปัญหาคือผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นี้แต่ละคน ทั้งผู้ตาย (โดยผ่านทางสื่อของคนทรง) มาซาโกะ (เมีย) โจรทาโงมารุซึ่งเป็นผู้ข่มขืน และคนตัดฟันผู้ได้เห็นเหตุการณ์อย่างบังเอิญต่างก็เล่าเรื่องราวเหล่านี้ออกมาไม่เหมือนกันทั้งสิ้น

ความสนุกและน่าสนใจของเรื่องนี้อยู่ที่มุมมองต่างๆ ของคนที่อยู่ในเหตุการณ์ และพยานที่รู้เห็น ซึ่งก็ต่างเล่าเรื่องในสิ่งที่เขาเห็น หรืออยากจะเห็น การเล่าเรื่องของตัวละครแต่ละคนก็แสดงให้เห็นถึงบทบาท หน้าที่ รวมทั้งจิตใต้สำนึกของตัวละครที่มีฐานะทางสังคมแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี

ทำให้เรื่องราวจากปากของแต่ละคนแตกต่างกันราวกับเป็นคนละเรื่อง ทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในป่าถูกบิดเบือนให้คลาดเคลื่อน จนยากที่จะสามารถสรุปได้ว่าอะไรคือความจริงและอะไรคือความเท็จ จากภาพยนตร์อุโมงค์ผาเมืองทั้งสี่คนแสดงความจริงออกมาได้อย่างแนบเนียนจนไม่สามารถบอกได้เลยว่าความจริงอยู่ในปากของใคร ซึ่งภาพยนตร์ได้ตั้งคำถามเชิงอภิปรายญาที่มีต่อความจริงและความจริงเหล่านี้อยู่นอกเหนือสิ่งที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส (อายตนะ) ของมนุษย์ หากได้มองวิเคราะห์ในแบบ postmodern หรือหลังนวยสมัย (ตามการบัญญัติศัพท์ของ ศ.ดร. สุรพงษ์ โสธนะเสถียร อาจารย์คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) จะพบว่าความรู้ในรูปแบบหลังนวยสมัยเป็นการปฏิเสธความจริงของโลกที่เป็นหนึ่งเดียว (unified world) ดังนั้นเมื่อตัวละครทั้งสี่ออกมาให้การต่อศาลเราจึงมองเห็นความจริงที่มีมากกว่าหนึ่งปรากฏขึ้นมา เสมือนเราส่องกระจกก็จะเห็นเพียงภาพภายนอกไม่สามารถเห็นเนื้อแท้ของตัวเองได้นั่นเอง การที่ 4 คนพยายามพูดความจริงของตนยิ่งสะท้อนว่าความจริงไม่มี การหาความจริงเป็นเรื่องเหลวไหล ความจริงเป็นเรื่องของความชวนเชื่อที่ค้นพบแล้วพยายามให้คนอื่นเชื่อตาม การเล่าเรื่องของตัวละครล้วนมาจากความทรงจำซึ่งเชื่อไม่ได้เพราะในความทรงจำนั้นเคลือบด้วยมายา เสมอ (<http://www.komchadluek.net/detail/20120406>)

ฉาก

-ฉากประตูราโชมอน

ผู้กำกับใช้ประโยชน์จากแสงและเงาของป่าเป็นจุดสำคัญของภาพยนตร์ทั้งเรื่อง โดยมีหลายฉากที่กล้องจงใจถ่ายไปที่พระอาทิตย์โดยตรง ราโชมอนเป็นประตูไม้ขนาดใหญ่ในพื้นที่เปิดโล่งสามารถมองเห็นท้องฟ้า เห็นฝน มีแสงและเงาที่เหมาะสม ให้ความรู้สึกถึงอิสระ การไม่ติดอยู่ในกรอบของความคิด ไม่ยึดติดจนเกินไปในสถานการณ์ที่ต้องมาติดฝนเป็นเวลานานกับคนแปลกหน้า และสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างตรงไปตรงมา เพราะต่างฝ่ายต่างไม่รู้จัก ไม่มี ความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน รวมทั้งไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอีกด้วย จึงสามารถวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของคนอื่นได้อย่างอิสระ ประตูราโชมอนเก่าๆ ได้กลายเป็นสถานที่พักพิงของผู้คนที่ต้องการที่พึ่ง ประตูราโชมอนได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความหวัง สามารถเป็นที่พึ่ง ที่พักพิงของคนที่ต้องการได้

-ฉากอุโมงค์ผาเมือง

เป็นถ้ำขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในตัวเมืองผาเมือง เป็นถ้ำมืดสลัว มีการจุดไฟ จุดตะเกียง เป็นระยะ มีหัวกะโหลกผี และเศษซากโครงกระดูกเรียงรายตลอดทาง ให้ความรู้สึกอึดอัด การถูกจำกัดกรอบความคิด ในสถานการณ์ที่ต้องมาติดฝนเป็นเวลานานกับคนแปลกหน้า สัมผัสปรากฏตัวในท่าทีที่ไร้ความเสียวภัยของพระกับคนตัดฟันและไม่แสดงความเคารพต่อพระสงฆ์ แต่เมื่อ

สถานการณ์บังคับ การที่ต้องดิ้นรนและหลบอยู่ในถ้ำเดียวกัน ทำให้ตัวละครทั้งสาม คือ พระ คนตัด ฟืนและสับหระอ ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงสามารถวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของคนอื่นได้อย่างตรงไปตรงมา ไม่สนใจว่าใครเป็นใคร มีสถานะใดในสังคม ผิดถูกนั้นไม่มีใครรู้ เพราะคนเรานั้น ชอบตัดสินคนอื่นจากภายนอก การที่ผู้ กำกับตกแต่งให้ถ้ำมีหวักะโหลกผี และเศษซากโครงกระดูกเรียงรายตลอดทางนั้นให้ความรู้สึกอึดอัด ตัวละครสับหระอเน้นย้ำไปถึงความเป็นพระพุทธรศาสนา และสะท้อนสังคมว่า คนเรามองกันแต่ ภายนอกก็ตัดสินไปแล้ว ว่าใครเป็นอย่างไร เช่น หลังขุนศึกถูกฆ่าตาย แล้วทางการจับตัวโจรป่าสิงห์ คำได้ เมื่อสับหระอได้ฟังเรื่องราวที่เกิดขึ้น ก็ตัดสินและปักใจเชื่อว่าโจรป่าสิงห์คำนั้นน่าจะเป็นคน ทำ เพราะโจรนั้นเป็นคนชั่ว

-ฉากศาลในราชมอน

ผู้กำกับใช้ศาลเป็นจุดนัดพบของเรื่องราวต่างๆ ไม่ได้ต้องการจะให้เราได้ล่วงรู้เลยว่าศาลมี ฎีกิริยาอย่างไรบ้าง ต่อคำบอกเล่าของแต่ละคน ทั้งนี้คงเพื่อที่จะให้คนดูสามารถพิจารณาเรื่องราว ของแต่ละคน ได้อย่างเป็นอิสระและเต็มที่ ดังนั้นกล้องจึงจับที่ศาลในระยะห่างมากตลอดเวลา ไม่ได้ ให้ความรู้สึกของศาลเลยแม้แต่น้อย ให้ผู้ชมเป็นผู้ตัดสินว่าใครถูกใครผิด ผู้กำกับใช้ภาพในการ สื่อสารกับผู้ชมโดยตรงในการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้ชมกับตัวละคร

-ฉากศาลในอุโมงค์ผาเมือง

ในอุโมงค์ผาเมืองไม่ได้นำเสนอมุมกล้องในลักษณะการให้คนดูเปรียบเสมือนเป็นศาล เป็น ผู้ตัดสินเรื่องราวเช่นเดียวกับกับราชมอน แต่ได้กำหนดตัวละครผู้พิพากษาตัดสินคดีความขึ้น ซึ่งมิ ความเป็นมนุษย์คือ มีความรู้สึก มีอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องเล่าแต่ละเหตุการณ์ที่ตัวละครนั้นๆ เล่า เรื่อง มีทั้งอารมณ์โกรธ เกลียด อคติ สงสาร เห็นอกเห็นใจ พยานแต่ละคน ทำให้คนดูมีบทบาท เป็นเพียงผู้ชมเท่านั้น เพราะตอนจบของอุโมงค์ผาเมืองได้ถูกสังเคราะห์ออกมาแล้ว แม้จะไม่ได้ชี้ชัด ว่าใครพูดเท็จ ใครพูดจริง แต่กลับเน้นไปถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามากกว่า

สัญลักษณ์

-เด็กทารก

เป็นสัญลักษณ์ของอนาคต เป็นสัญลักษณ์ของวันพรุ่งนี้ที่ยังมีความหวัง ความบริสุทธิ์ ปราศจากกิเลสทั้งปวงต่างจากตัวละครอื่นๆ

ภาพและมุมกล้องในฉากแรกของอุโมงค์ผาเมืองค่อนข้างละเอียดละไม ผู้กำกับเน้นภาพ ช่วงต้นเป็นพิเศษ หลังจากนั้นฉากและมุมกล้องไม่ได้ถูกให้ความสำคัญ แต่ไปเน้นเนื้อหาแทน โดย ที่มีตัวละคร เพิ่มเข้ามาในฉากหลังๆ ก่อนเริ่มเรื่อง หม่อมน้อย ม.ล. พันธุ์เทวนพ เทวกุล ผู้กำกับ

ภาพยนตร์เรื่องนี้ให้เครดิตบทละครเวทีเรื่อง ราโชมอน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (พ.ศ.2454-2538) และภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่องราโชมอน (2493) ผลงานการกำกับของ อากิระ คูโรซาวา (พ.ศ.2453-2541) อันเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานเรื่องนี้

ฉากแรกอุโมงค์ผาเมืองใช้ดนตรีที่มีเนื้อหาเชิงธรรมะ ท่วงทำนองช้าๆคลอไปตลอด สร้างความรู้สึกหดหู่ปนอึดอัด ซึ่งน่าจะเป็นความต้องการของผู้กำกับที่ต้องการสื่ออารมณ์ของตัวละครที่รู้สึกหดหู่ จนไปขอปรึกษากับพระอุปัชฌาย์ พระผู้ใหญ่ ตั้งแต่ต้นเรื่อง แต่ถูกทัดทาน และแนะนำให้ไปออกธุดงค์เพื่อหาคำตอบให้ชีวิต อุโมงค์ผาเมืองที่อุดมไปด้วยปรัชญา แง่คิด คำสอนทางศาสนาพุทธ แผ่ในทิวทัศน์ทศนาของตัวละครที่เป็นตัวเชื่อมเรื่องจากคำให้การทั้ง 3 แบบ รวมถึงเพลงประกอบตอนต้นเรื่องและตอนท้ายเรื่องอีกด้วย

ประวัติและความเป็นมาของผู้กำกับ เป็นส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณา เพราะภาพยนตร์คือ สารที่ผู้กำกับแต่ละคนส่งให้แก่ผู้ชม ซึ่งจากทัศนคติ พื้นฐาน การเติบโต ประสบการณ์ โลกทัศน์ กรอบความคิด ทำให้อากิระ คูโรซาวา มีมุมมองในการนำเสนอผลงานอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีแนวคิดในการนำเสนอผลงานแบบมนุษยนิยม การพิพากษามนุษย์จากมุมมองของผู้ที่อยู่เหนือกว่า เสมือนพระเจ้าเป็นเจ้า

อากิระ คูโรซาวา ได้ตีความภาพยนตร์เรื่องราโชมอนโดยไม่ได้ตัดสินออกมาอย่างชัดเจนว่าอะไรจริง อะไรเท็จบ้างในเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดและคำให้การของคนทั้งสาม รวมทั้งเรื่องเล่าของคนตัดฟัน แต่ในมุมมองของผู้กำกับกลับให้น้ำหนักของความจริงที่เกิดขึ้นไปที่สมมุติฐานของความดีในแต่ละตัวละครผู้เล่าเรื่องเอง ได้ปั้นแต่งขึ้นมาให้ผู้อื่นได้รับรู้เพื่อรักษาเกียรติของตนไว้นั้น ล้วนแต่เป็นเรื่องโกหก ส่วนเรื่องใดที่เป็น “ความชั่ว” ของใครก็ตามที่ได้เกิดขึ้นในเรื่องนั้น กลับเป็นความจริง ก็จะทำให้เราสามารถมองหาเรื่องจริงจากสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้ ในมุมมองของศาล ที่เป็นผู้รับฟังและตัดสิน รวมทั้งประเด็นที่ว่า ใครเป็นผู้ฆ่าชาмуไรตัวจริงกันแน่ นั้นก็ยังไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ เพราะทุกคนต่างยอมรับว่าตนเองเป็นคนฆ่า เพื่อรักษาหน้า รักษาเกียรติของตนเอาไว้ การแยกแยะความจริงออกจากความเท็จเป็นสิ่งที่ยากเย็น เพราะธรรมชาติพื้นฐานของมนุษย์นั้นคือการเสกสรรเรื่องราวให้ลงตัวกับสถานการณ์ของตนเองยิ่งกว่าอะไรทั้งหมด เพราะมนุษย์ไม่สามารถจะซื่อสัตย์กับตัวเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้ ไม่สามารถพูดถึงตนเองโดยไม่ยกย่องตัวเองได้ ภาพยนตร์เรื่องนี้กล่าวถึงแง่มุมของมนุษย์ในลักษณะดังกล่าว คือ มนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยใจที่ไม่โกหกเพื่อที่จะทำให้อาณาจักรนั้น รู้สึกว่าเป็นคนดีมากกว่าความจริง นั่นคือ การสรรเสริญตนเองแบบผิดๆนี้ ยังตามไปถึงตัวละครที่ตายไปแล้วอย่างชาмуไรด้วย คือ แม้กระทั่งตัวละครที่ตายไปแล้ว ก็ยังไม่สามารถเลิกโกหกได้ เมื่อชาмуไรได้สื่อสารเรื่องราวที่เกิดขึ้นในมุมมองของตนเองผ่านคนทรงที่เป็นสื่อ แสดงให้เห็นว่า การยึดมั่นในตนเองนั้นเป็นบาปที่คิดตัวมนุษย์มาตั้งแต่ก่อนแต่อก และเป็นบาปที่เอาชนะได้ยากเย็นที่สุด การที่หลายคนไม่เข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เรื่องนี้ มา

จากหัวใจของมนุษย์เองนั้นยากแท้หยั่งถึง ไม่สามารถจะเข้าใจได้ เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนอย่างมาก (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2533: 217-218)

ในมุมมองของหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ได้ตีความเรื่องอุโมงค์ผาเมืองไว้ว่า เป็นเรื่องของคดีที่ขุนศึกกับภรรยา เดินทางไปในป่าแล้วก็ได้พบกับโจรป่า และขุนศึกก็โดนโจรป่าหลอกล่อและข่มขืนเมียต่อหน้า แล้วท้ายสุดตัวขุนศึกก็ตายไปและโจรป่าก็โดนจับได้ ต้องไปให้การในศาล ตัวเมียขุนศึกก็ต้องไปให้การด้วย ก็มีการเข้าทรงวิญญาณของขุนศึก และต่างคนก็ต่างให้การต่างๆ กัน และเรื่องก็ดำเนินผ่านพระหนุ่ม ซึ่งเป็นผู้เห็นขุนศึกและภรรยาเข้าป่าไปเป็นคนสุดท้าย และตัวคนตัดฟัน ก็เป็นคนพบศพ และสองคนก็ต้องให้การในศาลด้วย พระหนุ่มได้เห็นว่าทั้งสามคนก็ให้การคนละทิศคนละทางเลย ทุกคนได้รับสารภาพว่าตนเองนั้นได้เป็นคนฆ่าขุนศึก ทั้งโจรก็รับสารภาพว่าตนเป็นคนฆ่า ตัวเมียขุนศึกก็บอกว่าเธอเป็นคนฆ่าสามี ส่วนวิญญาณขุนศึกก็ให้การว่าทนความเสื่อมเสียเกียรติยศไม่ได้ก็เลยฆ่าตัวตายเอง ตัวพระหนุ่มซึ่งบวชได้พรรษาเดียว เป็นพระที่เคร่งในวินัยได้เจอเหตุการณ์นี้ก็รู้สึกที่ไม่สามารถเข้าใจมนุษย์ ได้เรื่องเริ่มต้นตรงนี้ ระหว่างที่พระหนุ่มจะเดินทางกลับบ้านเกิด ก็เจอพายุ และตัวคนตัดฟันก็วิ่งตามมาพอดี ทั้งสองคนก็เลยไปหลบฝนอยู่ในอุโมงค์ผาเมือง ทำให้เจอกับสัปเหร่อและความเป็นจริงต่างๆ ก็เปิดเผยขึ้นในอุโมงค์นั่นเอง

ตัวละคร

จากตารางเปรียบเทียบความแตกต่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการให้ความสำคัญกับตัวละครพระ ในภาพยนตร์เรื่องราโชมอน ไม่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครพระมากนัก โดยให้ความสำคัญเท่ากับตัวละครอื่น พระในราโชมอนเป็นตัวแทนของผู้ที่พยายามจะรักษาศรัทธาในตัวมนุษย์ไว้ แต่กลับรู้สึกสูญเสียศรัทธาในตัวมนุษย์หลังจากฟังคำให้การของคนในศาลก็ไม่สามารถหาความจริงจากเรื่องโกหกทั้งหมดได้ จึงคิดว่าตัวเองโง่ ไม่สามารถจะสั่งสอนใครได้อีกต่อไป แต่สุดท้ายพระก็ได้เรียนรู้ถึงจิตใจและความเป็นมนุษย์มากขึ้น นอกจากนี้โดนัลด์ ริชชี นักวิจารณ์ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ถ้าจะมีตัวละครที่เป็นตัวแทนความคิดของคุโรซาว่า ใครคนนั้นคือ ตัวละครพระที่ทั้งอ่อนแอและสับสน แต่ก็ยังคงเชื่อมั่นศรัทธาในเพื่อนมนุษย์ แตกต่างจากตัวละครพระอานนท์โดยสิ้นเชิงเพราะในราโชมอนใช้ตัวละครพระเป็นตัวดำเนินเรื่องเพื่อนำเสนอภาพยนตร์ออกมาในรูปแบบของความเป็นพุทธศาสนาตามความตั้งใจเดิมของหม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล

ตอนจบของภาพยนตร์เรื่องราโชมอนเรื่องราวจบลงที่ประตुरาโชมอน คนตัดฟันรับเด็กทารกไปเลี้ยง เด็กทารกเป็นสัญลักษณ์ของความหวัง ความบริสุทธิ์ ซึ่งการที่คนตัดฟันรับเด็กไปเลี้ยงสะท้อนให้เห็นว่า ท่ามกลางความเลวร้ายในสังคมที่หาความจริงใดๆ ไม่ได้เลยนั้น ภาพยนตร์ยังแสดงให้เห็นถึงความหวังผ่านตัวละครเด็กทารก การที่คนตัดฟันรู้สึกผิดและรับเด็กทารกไปเลี้ยงแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาของมนุษย์ที่ยังหลงเหลืออยู่ ซึ่งมีการวิเคราะห์โดยโดนัลด์ ริชชี ว่าเขา

ไม่เชื่อว่าคนตัดฟันจะเพียงแค่โกหกจนถูกจับได้เท่านั้น แต่จากการรวบรวมหลักฐานทั้งหมด เขา สันนิษฐานว่าคนตัดไม้ก็อาจจะเป็นฆาตกรได้เท่ากับคนอื่นเหมือนกัน ที่แย่ไปกว่านั้น ตัวพระก็อาจ มีส่วนร่วมปกปิดความผิดที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน คำบอกเล่าของคนตัดไม้ในตอนท้ายหลังจากที่พระ กล่าวขอโทษที่เข้าใจว่าฝ่ายแรกคิดมิดิมีร้ายกับเด็กทารก คือ “ไม่เป็นไรหรอกท่าน คนเราทุกวันนี้ก็ ไม่น่าไว้วางใจด้วยกันทั้งนั้น ข้าเองต่างหากที่ต้องละอาย ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าตัวเองทำอย่างนั้นไปได้ ยังไร” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าความจริงมีหลายด้าน ไม่มีใครเลวไปหรือดีไปเสียหมด อยู่ที่เรา เลือกที่จะเชื่อความจริงแบบไหน และจากปากของใครเท่านั้น มนุษย์ไม่ว่าจะทำอะไร เรามักจะมี เหตุผลเป็นของตนเองเสมอ เหตุผลที่ว่าอาจรวมไปถึงเวลาที่เราทำอะไรไม่ค่อยดีนัก ในความคิดมักมี ความเลว ในความเลวมักมีความดี การกระทำหนึ่งอย่าง ถ้าหากมองได้ทั้งด้านดีและเลว แล้วแต่เรา จะมองมันในแง่มุมไหน แต่คนเรามักเลือกที่จะเห็นในสิ่งที่อยากเห็น และมักพุดในสิ่งที่อยากให้เป็นเสมอ (<http://pwttas.wordpress.com/2011/06/26/rashomon-1950/>)

ในตอนจบของภาพยนตร์อุโมงค์ผาเมืองได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา พระ อานนทได้กลับไปยังวัดและตัดสินใจจะไม่สึกแล้ว เพราะพระอานนทได้เรียนรู้ความเป็นมนุษย์ จึง ตัดสินใจที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนาต่อไป เพราะสุดท้ายพระพุทธศาสนาก็ยังคงเป็นคำตอบของ ทุกสิ่ง หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล ได้ให้ความสำคัญกับตัวละครพระ โดยใช้พระอานนทภิกขุ เป็นตัวดำเนินเรื่อง ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดตัวละครพระอานนทส่งผลต่อเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ การ เพิ่มประวัติของพระ แสดงให้เห็นว่าผู้กำกับให้ความสำคัญกับตัวละครพระ เพื่อให้เห็นที่มาที่ไป อุโมงค์ผาเมืองของไทยกลายเป็นเรื่องราวที่อิงกับพระพุทธศาสนามาก ให้พระเป็นแกนกลางของ เรื่อง โดยพระอานนทมาจากสังคมชั้นสูง เป็นเศรษฐีอยู่ท่ามกลางทรัพย์สิน เงินทอง ความร่ำรวย ยศฐานันดรศักดิ์ แต่เห็นความทุกข์จึงบวช เพราะเห็นทุกข์เวทนาจากการที่มารดาตายทิ้งกลมขณะ คลอดลูกคนเล็ก แม้จะอยู่ท่ามกลางความสุขสบายแต่ก็ไม่สามารถหาคำตอบให้กับชีวิตได้ ทุกสิ่งที่มี เป็นเพียงมายา อาจเป็นความตั้งใจของผู้กำกับ ที่อ้างอิงตามพุทธประวัติ ตั้งใจให้ผู้ชมได้คิดย้อนไป ถึงพุทธประวัติก่อน ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เดิมมาจากวรรณะกษัตริย์เป็นคนชนชั้นสูง แต่สัจจะ ธรรมของชีวิตจะหาคำตอบได้ก็จากการออกบวชเท่านั้น

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าความแตกต่างประการสำคัญของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องคือ รายละเอียดของตัวละครพระที่ผู้กำกับการแสดงภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมืองใช้เพื่อเน้นย้ำความสำคัญ ของพระพุทธศาสนา และนี่คือข้อแตกต่างที่สำคัญและสอดคล้องกับที่หม่อมหลวงพันธุ์เทวนพ เทวกุล กล่าวไว้ว่า ต้องการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชาและต้องการเชิดชูพระพุทธศาสนาจึง มีการอ้างอิงชื่อพระในพระพุทธศาสนา

นอกเหนือจากความต่างนี้จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบอื่นๆไม่ได้แตกต่างกันนัก อาทิ ตัวละคร โจรทาโรมารุกับโจรป่าสิงห์คำ ตัวละครชามูไรกับขุนศึกเจ้าห้ำฟ้า ตัวละครเมียชามูไร (มาซาโกะ)

กับเมียงซุนซีก (แม่หญิงคำแก้ว) ก็ไม่มีความแตกต่างกันนัก ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ความต่างประการสำคัญก็คือ รายละเอียดของตัวละครพระที่ผู้กำกับการแสดงใช้เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของพระพุทธรศาสนา

สรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาพยนตร์ราโหมอนกับภาพยนตร์อุโมงค์ผาเมืองโดยทำการศึกษาผ่านตัวบทและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่ารายละเอียดมีความเหมือนกัน อาทิ ตัวละครเหตุการณ์ในเรื่อง อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในส่วนของตัวละครพระ โดยในเรื่องราโหมอนนั้นไม่ได้ให้ภูมิหลังและรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับตัวละครพระ ดังนั้นตัวละครในราโหมอนจึงเทียบเท่าตัวละครอื่น ขณะที่ตัวละครพระอาณนท์ในภาพยนตร์เรื่องอุโมงค์ผาเมืองได้ให้ความสำคัญเป็นตัวละครที่สำคัญที่สุดในเรื่อง เพราะภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นถึงภูมิหลังและความคิดของตัวละครนี้ ตลอดจนได้เห็นถึงการตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวละครนี้ ในตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งตัวละครนี้ก็คือศูนย์กลางของเรื่องที่ทำหน้าที่สะท้อนความคิดของผู้กำกับการแสดงที่ให้ความสำคัญกับพระพุทธรศาสนา ซึ่งแตกต่างจากภาพยนตร์ราโหมอนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวละครนี้เป็นพิเศษ นอกจากนี้ข้อแตกต่างที่ชัดเจนที่ชัดเจนยังมีฉาก ฉากในอุโมงค์ผาเมือง ผู้กำกับการแสดงได้ตัดสินใจความจริงมาให้แล้ว ผู้ชมเป็นเพียงผู้เฝ้ามองคำบอกเล่าจากพยานในเหตุการณ์คดีฆาตกรรมและข่มขืนต่างจากราโหมอนที่ให้ผู้ชมเป็นผู้ตัดสินใจว่าใครถูก ใครผิด ใครพูดความจริง หรือใครกันแน่ที่เป็นฆาตกรแทนศาล

ตอนจบของราโหมอนเหตุการณ์ตอนท้ายถูกใส่เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อยกระดับจิตใจของผู้ชม ภายหลังจากได้สัมผัสแต่ส่วนมืดที่บิดมาตลอดทั้งเรื่อง เด็กทารกที่ถูกทิ้งไว้ในบริเวณที่คนทั้งสามจับกลุ่มพูดคุยกันไม่ได้ถูกใช้เพียงเพื่อครอบงำความเชื่อมั่นศรัทธาในมนุษย์ของพระให้กลับคืนมาเท่านั้น แต่เด็กทารกยังเป็นสัญลักษณ์ของอนาคตที่มีหวังโดยตัวเอง โลกที่เราอยู่ตอนนี้มันอาจจะไม่แตกต่างจากนรก แต่คุณโรชาว่าได้แสดงความหวังว่า บางทีพรุ่งนี้อาจจะดีกว่า ภาพยนตร์จบลงตรงที่ฝนหยุดตกหลังจากที่ฝนตกลงมาตลอดเรื่อง ท้องฟ้าเริ่มแจ่มใส คนตัดฟืนตัดสินใจยอมรับเด็กทารกไปเลี้ยงที่บ้าน สุดท้ายพระก็เกิดศรัทธาอีกครั้ง ดังคำพูดที่พระพูดกับคนตัดฟืนว่า “อาตมาซาบซึ่งยินดีในสิ่งที่โยมได้กระทำลงไป สิ่งที่ยอมได้กระทำลงไปทำให้อาตมายังเชื่อมั่นศรัทธาในมนุษย์”

ตอนจบของอุโมงค์ผาเมือง พระอาณนท์ได้กลับไปหาพระอุปัชฌาย์ที่โบสถ์ ดีความได้ว่าในตอนต้นเรื่องที่พระอาณนท์ผู้เคร่งในพระธรรมวินัยจะขอลาสิกขาบทได้ถูกพระอุปัชฌาย์ได้ขอให้ไปออกธุดงค์เสียก่อน แล้วจะได้พบกับคำตอบของชีวิตนั้นประสบความสำเร็จ เพราะจากเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น พระอาณนท์ผู้ที่แทบจะสูญเสียศรัทธาในมนุษย์นั้น กลับได้คำตอบที่เป็นปริศนาธรรมมานาน และกลับมามีความหวัง มีศรัทธาในตัวมนุษย์อีกครั้ง

บรรณานุกรม

- คึกฤทธิ์ ปราโมช. ราโชมอน. อะคะตะงะวะ ริวโนะสุเกะ , เจียน. ศสมน วิริยศิริ และมณฑา พิมพ์ทอง , แปล. ราโชมอน และเรื่องสั้นอื่นๆ. กรุงเทพฯ: สมมติ, 2551.
- บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. ศิลปะแขนงที่เจ็ดเพื่อวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ภาพยนตร์. กรุงเทพฯ: เม็ดทราย , 2533.
- บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. อากิระ คูโรซาวา จักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: ดวงกมล , 2533.
- มยุรี คำรงค์เชื้อ. วิจารณ์หนังที่สนะใหม่. กรุงเทพฯ: ทีเอสบี โปรดักส์, 2548.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- คำพิพากษาความจริงจากราโชมอนถึงอุโมงค์ผาเมือง. [Online], accessed 20 January 2013.
Available from <http://www.komchadluek.net/detail/20120406>
- ความจริง สามารถเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่ ความเล่า รำลึกกลับ ได้ไม่สิ้นสุด.[Online], accessed 31 August 2012. Available from <http://onopen.com/wadrawee/09-02-14/4575>
- เปิดตำนาน ราโชมอน นิยายสุดคลาสสิกแห่งแดนซามูไร. [Online], accessed 31 August 2012.
Available from <http://hilight.kapook.com/view/61769>
- 100 ปี อากิระ คูโรซาวา 1 ศตวรรษสัจจะบนแผ่นฟิล์ม. [Online], accessed 31 August 2012.
Available from <http://www.bangkokbiznews.com>
- Rashomon Film. [Online], accessed 31 August 2012. Available From [http://en.wikipedia.org/wiki/Rashomon_\(film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Rashomon_(film))
- RASHOMON (1950) เมื่อมนุษย์ไม่พูดความจริง โดยประวิทย์ แต่งอักษร.[Online], accessed 31 \ August 2012. Available from <http://pwttas.wordpress.com/2011/06/26/rashomon-1950/>